

LEXIKOLÓGIA - SLOVNÁ ZÁSoba – 9. ročník - opakovanie

1. Dopln:

Slovná zásoba je _____. Podľa spisovnosti rozdeľujeme slová na _____ a _____ (sem patria _____ a _____ slová).

2. Vo dvojici slov podčiarkni spisovný tvar:

prádlo – bielizeň, téglik – kelímok, párok – párka, rožok – rohlík, vrecko – sáčok, vodítka – vôdzka, kružidlo – kružitko, lehátko - ležadlo

3. Dopln i, í/y, ý v cudzích slovách:

b__skvit, opt__mista, r__fle, c__linder, g__gantický, repr__za, c__klámenový, h__stéria, c__klista, h__storický, s__mpatický, h__podróm, d__slexia, m__kroorgan__zmus, p__ré

4. Vysvetli slovo a urč jeho druh podľa dobového výskytu:

slovo	vysvetlenie	druh
zlatka		
silospyt		
bukréta		
sponzor		
merba		
dereš		

5. Ktorý slovník patrí medzi kodifikačné príručky slovenčiny?

- a.) Synonymický slovník slovenčiny
- b.) Slovensko-anglický slovník
- c.) Pravidlá slovenského pravopisu

6. Podčiarkni zložené slová:

vyskočiť, myšlienka, striebrovlasý, vodomer, najkrajšie, moreplavec, podnikateľ, prírodopis

7. Do viet dopln nesklonné podstatné mená:

Do _____ postúpili najlepšie tímy. V _____ vlaku sedeli štyria cestujúci.

Na obed sme mali rezeň a zemiakové _____. Obvinený mal spoľahlivé _____.

8. Urč, či je zvýraznené slovo plnovýznamové, alebo neplnovýznamové:

Náš _____ sused má **okolo** _____ šesťdesiat rokov. **Včera** _____ ma navštívili kamarátka. **Ten** _____ film som videla **asi** _____ **stokrát** _____. Je **to** _____ chyba?

9. Urč druh skrátených slov:

cm		ZŠ	
Slovnaft		str.	
€		EÚ	

10. Akým slovotvorným postupom vznikli tieto slová?

plynomer - _____

školský - _____

pravek - _____

Mgr. - _____

nadnárodný - _____

11. Pomenuj nepriame pomenovania:

celá škola bola v kine - _____

na dvere klope jar - _____

biela jak ľalia - _____

to sú naše detstva vence - _____

12. Podčiarkni združené pomenovania:

preukaz poistenca, zaujímavá kniha, notová osnova, mestská hromadná doprava, nová škola, červená ponožka, mikrovlnná rúra, zelené pero, minerálna voda

13. Urč frazeologizmy:

Do Jána ovsík, po Jáne ovos. - _____

Akoby hrach o stenu hádzal. - _____

Kto druhému jamu kope, sám do nej padne. - _____

Dvakrát meraj a raz strihaj. - _____

14. Pomenuj dvojice slov:

korunka na zube – korunka na hlave - _____

deň – noc - _____

šikovný – zručný - _____

spievať – nespievať - _____

my sme spievali – spievaj mi - _____

LEXIKOLÓGIA - SLOVNÁ ZÁSoba – 9. ročník – opakovanie - riešenie

1. Dopln:

Slovná zásoba je súhrn slov daného jazyka. Podľa spisovnosti rozdeľujeme slová na **spisovné** a **nespisovné** (sem patria **slangové** a **nárečové** slová).

2. Vo dvojici slov podčiarkni spisovný tvar:

prádlo – **bielizeň**, **téglík** – kelímok, **párok** – párka, **rožok** – rohlík, **vrecko** – sáčok,
vodítka – **vôdzka**, **kružidlo** – kružítko, lehátko – **ležadlo**

3. Dopln i, í/y, ý v cudzích slovách:

b_i_skvit, opt_i_mista, r_i_fle, c_y_linder, g_i_gantický, repr_í_za, c_y_klámenový, h_y_stéria,
c_y_klista, h_i_storický, s_y_mpatický, h_i_podróm, d_y_slexia, m_i_kroorgan_i_zmus, p_y_ré

4. Vysvetli slovo a urč jeho druh podľa dobového výskytu:

slovo	vysvetlenie	druh
zlatka	stará minca	historizmus
silospyt	fyzika	archaizmus
bukréta	kytica	zastarané slovo
sponzor	ten, kto dáva peniaze, finančne podporuje	neologizmus
merba	geometria	archaizmus
dereš	nástroj na mučenie	historizmus

5. Ktorý slovník patrí medzi kodifikačné príručky slovenčiny?

- a.) Synonymický slovník slovenčiny
- b.) Slovensko-anglický slovník

c.) Pravidlá slovenského pravopisu

6. Podčiarkni zložené slová:

vyskočiť, myšlienka, **striebrovlasý**, **vodomer**, najkrajšie, **moreplavec**, podnikateľ, **prírodopis**

7. Do viet dopln nesklonné podstatné mená:

Do finále postúpili najlepšie tímy. V kupé vlaku sedeli štyria cestujúci.

Na obed sme mali rezeň a zemiakové pyré. Obvinený mal spoľahlivé alibi.

8. Urč, či je zvýraznené slovo plnovýznamové, alebo neplnovýznamové:

Náš **pln** sused má **okolo** **nepln** šesťdesiat rokov. **Včera** **pln** ma navštívili kamarátka.

Ten **pln** film som videla **asi** **nepln** stokrát **pln**. Je **to** **pln** chyba?

9. Urč druh skrátených slov:

cm	značka	ZŠ	iniciálová skratka
Slovnaft	skratkové slovo	str.	skratka
€	značka	EÚ	iniciálová skratka

10. Akým slovotvorným postupom vznikli tieto slová?

plynomer - skladaním

školský - odvodzovaním príponou

pravek - odvodzovaním predponou

Mgr. - skracovaním

nadnárodný - odvodzovaním predponou a príponou

11. Pomenuj nepriame pomenovania:

celá škola bola v kine - metonýmia

na dvere klope jar - personifikácia

biela jak ľalia - prirovnanie

to sú naše detstva vence - metafora

12. Podčiarkni združené pomenovania:

preukaz poistenca, zaujímavá kniha, **notová osnova**, **mestská hromadná doprava**, nová škola, červená ponožka, **mikrovltná rúra**, zelené pero, **minerálna voda**

13. Urč frazeologizmy:

Do Jána ovsík, po Jáne ovos. - pranostika

Akoby hrach o stenu hádzal. - porekadlo

Kto druhému jamu kope, sám do nej padne. - príslovie

Dvakrát meraj a raz strihaj. - príslovie

14. Pomenuj dvojice slov:

korunka na zube – korunka na hlave - homonymá

deň – noc - antonymá (opozitá)

šikovný – zručný - synonymá

spievať – nespievať - antonymá (opozitá)

my sme spievali – spievaj mi - homonymá